

MUSEUM KENNERLAND

Historisch Genootschap **MKG** Midden-Kennemerland

Nieuwsbrief

jaargang 21
nummer 59

issn:
1382-9351

september
2013

HGMK-inloopavonden elke donderdag in het BHK-gebouw

Groenelaan 74, Beverwijk,
aanvang 20 uur. Toegang en koffie vrij

12 sept: lezing Jan v.d. Linden over
historisch kadaster Beverwijk.

19 sept: inloop.

26 sept: lezing Fred Schweitzer over
het Slot van Koningsbergen.

3 okt: inloop met accent op genealogie.

6 okt: dagexcursie naar het Forteiland
IJmuiden. *Zie pagina 2.*

10 okt: lezing Rijkswaterstaat
(onder voorbehoud).

17 okt: inloop.

24 okt: lezing Go Stavenuiter en
Gerard Castricum over Heemskerkse
kaarten en verhalen.

31 okt: inloop.

7 nov: lezing Jan Morren
over buitenplaatsen in Velsen-Noord,
w.o. Rooswijk en Westervijk

14 nov: inloop.

16 nov: excursie naar de Oud-Katholieke
kerk in IJmuiden. *Zie pagina 2.*

21 nov: lezing Marcel Lindeman over
1000 jaar kerkgeschiedenis Beverwijk.

28 nov: inloop.

5 dec: Sinterklaas; GEEN inloop.

11 dec: avondexcursie naar de Historische
Kring Heemskerk. *Zie pagina 2.*

12 dec: ruilbeurs op historisch gebied
(foto's, boeken, etc).

19 dec: presentatie fotowerkgroep.

26 dec: 2e kerstdag; GEEN inloop

2 jan 2014: GEEN inloop.

9 jan 2014: Nieuwjaarsreceptie.

Wie meer weten wil kan dag en nacht
terecht op onze website: www.hgmk.nl

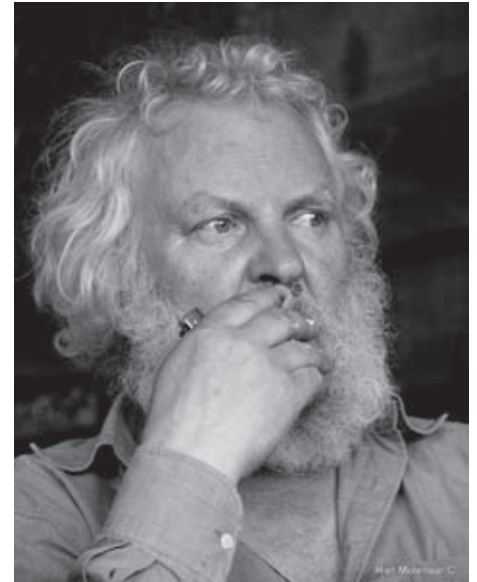
Historisch Genootschap **MKG** Midden-Kennemerland

Grote overzichtstentoonstelling Jan van der Schoor

Vanaf zondag 27 oktober toont Museum Kennemerland werk van de bekende Beverwijkse tekenaar en schilder Jan van der Schoor. Een oproep aan bezitters van werk van Jan leidde tot een zodanig groot aanbod, dat uitgezien moest worden naar extra expositieruimte. Dankzij medewerking van de gemeente Beverwijk kan voor een half jaar ook gebruik gemaakt worden van de expositieruimten in Huize Westerhout, waarin voorheen de Kunstuitleen was gehuisvest. Dit biedt de mogelijkheid om vijf jaar na zijn overlijden een echte overzichtstentoonstelling te maken van leven en werken van Van der Schoor.

Jan geeft in zijn werk de hartenklop van de tijd en van het leven in onze regio weer. Bij tal van gelegenheden tekende en schilderde hij. Er zal ook een selectie worden getoond uit de honderden cartoons, die hij maakte, o.a. wekelijks voor Dagblad Kennemerland.

Het overgrote deel van de schilderijen en tekeningen komt uit particulier bezit en zal nu dus te zien zijn voor een groter publiek. De familie Van der Schoor stelde persoonlijke documenten ter beschikking.

De tentoonstelling zal lopen tot en met 31 maart 2014.

Toegangskarten worden alleen vanuit het museum verkocht. Ook leden van het HGMK wordt verzocht eerst naar het museum te gaan; ze ontvangen daar een entreebewijs dat tevens geldig is voor Westerhout.

Opnieuw: een kleine enquête

Bij deze Nieuwsbrief vindt u opnieuw de enquête die we ook al in de vorige Nieuwsbrief hadden geplaatst. Er kwamen tot onze spijt te weinig reacties op binnen om iets met de antwoorden te kunnen doen. We hopen dat u deze keer wel meedoet!

Contributie

Jarenlang ontving u in december bij de Nieuwsbrief ook een acceptgiobiljet voor de contributie van het volgende jaar.

Omdat de meerderheid van onze leden toch al geen gebruik meer maakt van dit acceptgiobiljet maar elektronisch betaalt, heeft het bestuur besloten voor de contributie van 2014 geen acceptgiobiljetten meer te versturen.

Anders zouden er nieuwe acceptgiobiljetten gedrukt moeten worden (in verband met de IBAN rekeningnummers) en bovendien zijn de kosten van een elektronische

bijschrijving voor ons veel lager dan van een acceptgiro-bijschrijving.

Hoe gaat het dan nu?

In december ontvangt u voortaan van ons een contributie-nota bij de Nieuwsbrief. Deze kunt u dan voldoen door het bedrag elektronisch over te maken of door zelf een betaalopdracht te schrijven. We rekenen op ieders medewerking.

Wie op dit moment de contributie voor 2013 nog altijd niet heeft voldaan ontvangt bij deze Nieuwsbrief niet het Ledenbulletin van dit jaar.

Museumbestuur op volle sterkte

Met de installatie van Anne Beekman tot bestuurslid communicatie op 22 augustus jl. is ons bestuur nu compleet. Gelet op alle uitdagingen die ons de komende jaren te wachten staan, is dat een heuglijk feit. Het museumbestuur bestaat nu uit de volgende personen:

Voorzitter: Cees Hazenberg
Secretaris en coördinator vrijwilligers: Ineke van Santen
Penningmeester: Cees Raaijmakers
Bestuurslid Educatie: Miep de Wildt
Bestuurslid Juridische zaken: Erwin van Bolhuis
Bestuurslid Communicatie: Anne Beekman

In memoriam Ruud Verwer

Op 5 augustus j.l. is ons oud-bestuurslid Ruud Verwer overleden. Van 1963 tot 1981 was hij secretaris van de stichting Kennemer Oudheidkamer (de voorloper van Museum Kennemerland) en van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland.

Samen met J. van Venetien schreef Ruud Verwer in 1974 'De Stede Beverwijck affghetent door Daniel van Breen 1648-1649'. Ook verzorgde hij een hoofdstuk in de catalogus bij de tentoonstelling 'De vier paddenstoelen en hun sporen' (1980).

In 1974 nam Verwer het initiatief om Ledenbulletins te gaan uitgeven. In de eerste nummers daarvan zijn enkele artikelen van zijn hand verschenen.

Voor het Museum heeft Verwer altijd belangstelling gehouden, bij openingen van tentoonstellingen was hij vaak aanwezig. Ruud Verwer is 80 jaar geworden.

Excursies dit najaar bij het HGМК

Deze excursies zijn in eerste instantie bestemd voor onze leden. Pas als er na de opgave ruimte over is dan kunnen ook anderen mee. Wij zullen hier strenger de hand aan gaan houden, dus wat let u om lid te worden?

Zondag 6 oktober: excursie naar het Fort-eiland in IJmuiden

Normaal duurt de rondleiding op het eiland 2 uur, maar wij krijgen een uitgebreide van 3 uur door ons lid John Rutte, waarna nog tijd is om het eiland verder te verkennen (er valt nog genoeg te zien) of iets te gebruiken.

De kosten van deze excursie bedragen voor leden na voor-opgave tot 1 oktober bij onze secretaris € 7,50, voor anderen en bij vertrek boot € 12,50.

De rondvaartboot Koningin Emma vertrekt om 10:45 uur van de Kop van de Haven, wij verzamelen ons daar om 10:30 uur. Graag met gepast geld betalen.

U kunt een lunch meenemen, maar op het eiland is dit tegen betaling ook verkrijgbaar. Goed, stevig schoeisel is gewenst, evenals enige mobiliteit.

Er vertrekt weer een boot naar de vaste wal om 13 uur, maar voor het volgen van de

gehele rondleiding kunt u beter de boot terug nemen van 15:20 uur.

Een laatste boot vertrekt van het eiland om 17:20 uur.

Zaterdag 16 november: excursie naar de Oud-Katholieke kerk IJmuiden

Op deze zaterdagmorgen worden we om 10:30 uur ontvangen in de kerk van de St. Engelmundusparochie, Kon. Wilhelminakade 119, 1975 GJ IJmuiden. Pastoor Robert Frede zal ons alles vertellen over deze 125 jaar oude parochie, van de eerste kerk die in 1888 werd gesticht door Egmondse vissers en die nu is veranderd in het Thalia theater, tot de huidige kerk.

Het belooft een boeiend verhaal te worden, waarna wij ook het gebouw nog kunnen bewonderen.

Woensdagavond 11 december: avond-excursie naar de HKH in Heemskerk

Op deze avond zijn wij uitgenodigd door de Historische Kring Heemskerk in hun "Historisch Huis" Kerklaan 1 (2 hoog met lift), 1961 GA Heemkerk. Aanvang 19:30 uur.

Onze collega-vereniging heeft al jaren een eigen onderkomen boven de Muziekschool

Nieuwe uitgaven van de Paleografiewerkgroep

Notulen van de Vroedschapsvergaderingen van de stad Beverwijk, boek 6 (1704-1725)

De werkgroep heeft zich in de afgelopen twee jaar beziggehouden met de transcripties van deze notulen plus de alfabetische lijsten met persoonsnamen, trefwoorden, veldnamen en vreemde woorden.

Daarna konden boek 6 (121 pag.) en CD 6 (transcriptie met de gebruikte digitale foto's) worden samengesteld.

Vanaf half september kunnen deze besteld worden bij: E. Toepoel-Kuyl, tel. 228497, e-mail: ellydick@hotmail.com, voor resp. € 12 en € 2,50.

Binnenkort zullen deze getranscribeerde teksten integraal als PDFdocument op de HGМК-website te vinden zijn.

Kloosterarchief van Sint Jan te Haarlem

Ook de selectie van 33 transcripties van akten of delen daarvan – variërend uit de jaren tussen 1290 en 1450 – uit dit zeer oude 13^e-, 14^e-, 15^e- en 16^e-eeuwse archief, deze winter door de werkgroep gemaakt, zal dit najaar op de website van het Genootschap te bekijken zijn: www.hgmk.nl

De Oud-Katholieke kerk in IJmuiden.

en dat willen ze ons graag tonen en vertellen over hun activiteiten. In de loop der jaren is ook een hele historische verzameling opgebouwd, die het bekijken meer dan waard is.

Maximaal 50 personen kunnen aan deze excursie deelnemen, dus opgave bij onze secretaris is gewenst.

Vrijkomen SAB gebouw

Onlangs is het gebouwtje achter het museum vrijgekomen. De huurder SAB is inmiddels verhuisd naar de Parallelweg. Met de eigenaar van het gebouwtje, de gemeente Beverwijk, is afgesproken dat het gebouwtje voorlopig niet beschikbaar is voor verhuur. Dit om het bestuur van het Museum de gelegenheid te geven te onderzoeken of de beide panden samengevoegd en vervolgens door het museum gehuurd zouden kunnen worden.

Zoals bekend heeft ons Museum ruimtegebrek, en is een facelift van het museumgedeelte en fatsoenlijke werkruimten voor de vrijwilligers meer dan noodzakelijk. Ook zou het fijn zijn als Museum en Historisch Genootschap weer onder één dak verenigd zouden kunnen worden.

Met nadruk willen wij opmerken dat er sprake is van een onderzoek. Een dergelijke samenvoeging vergt een aanzienlijke investering en om tot een sluitende exploitatie te komen zal er van alle betrokken partijen de nodige inzet en soepelheid gevraagd moeten worden. Bovendien zullen alle partijen een bijdrage in welke vorm dan ook moeten leveren om het doel te bereiken. Kortom er is nog veel werk aan de winkel. Het bestuur heeft in de vergadering van 22 augustus besloten om een projectgroep in het leven te roepen met de opdracht om in goed overleg met de Gemeente, Pré Wonen, en Historisch Genootschap voor 1 november 2013 een verkennende notitie op te stellen en die voor 1 januari 2014 te bespreken met alle betrokken partijen. Namens het Museumbestuur hebben in

de projectgroep zitting Ineke van Santen, Cees Raaijmakers en Cees Hazenberg; namens het Historisch Genootschap Joep Frerichs en Arie van Dongen. Pré Wonen en Gemeente zullen worden uitgenodigd ook een deelnemer te leveren voor de projectgroep.

Een Beverwijkse dichter

Zo vaak komt het nu ook weer niet voor dat we te maken krijgen met een Wijker die zich waagt aan het hogere segment van onze literatuur. Maar Laurens Welagen (1924-2008) was er zo een. Hij woonde in zijn jeugd in Beverwijk; daarna vooral in Amsterdam, en hij heeft gedurende zijn leven vele gedichten geschreven en bewaard. Daarvan is recent een bundel uitgegeven, samengesteld door René Vincken, oud-docent van wat nu het Kennemercollege heet.

Laurens Welagen leidde een leven zonder hoogtepunten, getekend door de oorlog, zich ogenschijnlijk voegend naar de smaken van de spruitjescultuur om hem heen. Hij werd bezeten door een opmerkelijk gevoelsleven, waarvan in de gedichten de weerslag is te vinden. Zijn gevoelige geest in combinatie met een dichterlijke vaardigheid maakt het lezen van zijn poëzie de moeite meer dan waard.

Het is geen luchtige kost, deze bundel, waarin een gekweld mens zijn weg zoekt door een wereld die hem in menig opzicht tegenstaat. Zijn gevoelens weet hij dank zij een grote taalvaardigheid zodanig over het voetlicht te brengen dat zijn moeizame trektocht -soms een hellevaart gelijk- het volgen waard wordt.

Om de toegankelijkheid van de gedichten te vergroten is een beknopte beschrijving van het leven van Laurens Welagen toegevoegd. Deze mini-biografie, die aan de opgenomen gedichten voorafgaat, is bedoeld om begrip te kweken voor de vaak moeilijke taal en tekst.

De titel 'het arme zotje' is genomen uit het laatste opgenomen gedicht. Ook hierin zet de dichter zichzelf neer als een 'niet geslaagd personage' maar hij kiest een luchtiger vorm. De lezer kan alle kanten op.

De samensteller, René Vincken (1935), was docent aan het Pius X college, later Augustinuscollege, te Beverwijk. Hij heeft de dichter in zijn latere jaren van op afstand gekend; het merendeel van de in deze uitgave gebruikte gegevens komt uit de documentatie die hem door de familie ter beschikking is gesteld. ISBN 978-90-8548-333-5 142 pagina's, met illustraties

Het boek is inclusief porto te bestellen voor 12 euro bij de samensteller (e-mail: renvinc@zonnet.nl); dat is een korting van 40%. De rekening wordt bijgesloten.

In ontmoetingscentrum De Stut, Maasstraat 3, Heemskerk vindt op woensdag 9 oktober van 14 tot 15.30 uur een bijeenkomst plaats over deze dichter en zijn werk. De inleider is René Vincken. Toegang 3 euro (inclusief een kop koffie of thee), graag voorafmelden bij de Stut, telefoon 0251-248648.

Fietsexcursie Historische Kring Velsen

Op zaterdag 5 oktober aanstaande organiseert de Historische Kring Velsen een fietsexcursie langs een aantal nog bestaande boerderijen in de gemeente Velsen. De excursie wordt gehouden in het kader van het Jaar van Boerderijen dat dit jaar gehouden wordt. De excursie staat onder leiding van Jan Morren.

De excursie gaat langs boerderijen in Santpoort, Driehuis, IJmuiden, Velsen-zuid en de Hofgeest. Onderweg wordt in het kort verteld over de geschiedenis, de ontwikkeling, het type, de huidige bestemming, de eigenaren en de bewoners van de boerderijen. Waar mogelijk wordt het verhaal ondersteund met historische afbeeldingen.

Datum: 5 oktober 2013
Start vanaf Station Santpoort-Zuid
Starttijd: 13:00 uur
Duur ongeveer 3 uur
Uiterste inschrijfdatum: 1 oktober 2013
Inschrijfkosten: € 2,00 (leden en niet-leden)
Maximaal 25 deelnemers

Indien de excursie overboekt is hebben de leden van de Historische Kring Velsen voorrang op de niet-leden.

U kunt zich per e-mail opgeven bij: secretariaat@historischekringvelsen.nl of: jan.morren@ziggo.nl
Anders per telefoon: 023 537 63 03 (inspreken graag) of: 023 538 43 66

Voor meer informatie over de activiteiten van de Historische Kring Velsen kunt u de website bezoeken: www.historischekringvelsen.nl

Een landje met vlas

Op 25 april 2013 is de Archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk begonnen met een archeologisch experiment. In de Broekpolder, in het wijkpark de Vlaskamp (Heemskerk), zouden elk jaar drie stukjes land een herinnering moeten geven aan de drie ijzertijdboerderijen die hier hebben gestaan en aan de teelt van vlas dat hier op grote schaal heeft plaats gevonden.

Helaas is daar in de praktijk niet veel van terecht gekomen. De werkgroep heeft in 2012 het plan opgevat om het inzaaien van de drie landjes te sponsoren zodat het oorspronkelijke doel weer zichtbaar wordt in het park. Ter voorbereiding zaaien we dit jaar een stukje land (van een bevriende particulier) in met vlaszaad om te zien of het de moeite waard is om een voorstel richting gemeente te doen. De bedoeling is dat elke week vanaf twee vaste plekken een foto wordt genomen van het groeiproces en om dat dan in een rapport aan te bieden aan de

gemeente en zodoende de vereiste toestemming te krijgen.

We hebben een stukje grond van ongeveer 8 bij 5 meter een steek diep omgewerkt en zoveel mogelijk van onkruid en andere ongerechtigheden ontdaan. Er zijn twee 40 literzakken tuingrond ondergewerkt en er is 2,5 kilo vlaszaad uitgezaaid. Bijna een dag werk voor twee man. Op 4 juli 2013 was het vlas zover dat de eerste bloemen verschenen. Rond 15 augustus was de bloei over en begonnen de zaaddoosjes te rijpen. Wat de werkgroep betreft is dit experiment geslaagd. De volgende stap is om een goed gedocumenteerd en doordacht plan aan te bieden aan de gemeente teneinde de vereiste toestemming te verkrijgen om in 2014 de drie landjes in het wijkpark in te zaaien.

De voortgang van het hele proces (met foto's) kunt u bekijken op: www.awn-beverwijk-heemskerk.nl

Radioprogramma 'Rondom de Wijkertoren'

'Rondom de Wijkertoren' is een nieuw programma van Radio Beverwijk. Voor dit programma is de medewerking van de Archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk en Museum Kennemerland gevraagd. Het programma bestaat uit een hoofdonderwerp dat betrekking heeft op de geschiedenis van Beverwijk en haar omgeving en een viertal rubrieken met allemaal een historische insteek.

De rubriek 'Da's mooi meegenomen' is de rubriek waarvoor de medewerking van de werkgroep en het museum is gevraagd. In 'Da's mooi meegenomen' wordt in elke aflevering een voorwerp besproken. Dat kan een voorwerp uit de collectie van Museum Kennemerland zijn of een voorwerp uit de collectie van de werkgroep. In samenwerking met de beide presentatoren van het programma, Marcia de Bruijn en Ria Vet, worden er voorwerpen uit de collectie uitgezocht die op een of andere manier de belangstelling van de presenta-

toren hebben getrokken. De werkgroep levert vervolgens de informatie die er van het voorwerp voorhanden is. Hetzelfde geldt voor Museum Kennemerland. De dag na de uitzending is het voorwerp tijdens de openingstijden van het Museum te bewonderen in een vitrine in het Museum voor de duur van een maand (tot er weer een ander voorwerp is besproken). Op de websites www.awn-beverwijk-heemskerk.nl en www.museumkennemerland.nl kan de informatie met de foto van het voorwerp nog eens worden teruggezien.

Het programma wordt om de 14 dagen uitgezonden op de woensdag van 17:00 tot 18:00 uur. De eerste uitzending was op 4 september jl. Het programma duurt ongeveer een uur en wordt de week erop herhaald. Te beluisteren op 105.4 FM ether of 104.5 FM kabel (Ziggo) of via internet www.radiobeverwijk.nl/stream/

Historische Verkenningen weer bij Radio Beverwijk

Voor degenen die de eerste series uitzendingen gemist hebben is het goed nieuws dat beide eerder uitgezonden radioseries 1 en 2 herhaald worden. De belangstelling voor dit toegankelijke programma neemt nog altijd toe.

De herhaling van de eerste serie (deel 1-24) start in september op de vrijdagmiddagen om 17:00 uur.

De herhaling van de tweede serie (deel 25-50) start ook in september. Uitzending is iedere maandagavond van 20:00 tot 21:00 uur.

Aan de radioserie hebben veel personen en instanties hun medewerking verleend door hun verhaal te vertellen over historische wetenswaardigheden, de onbekende middeleeuwse feiten over deze boeiende regio, archeologisch onderzoek, persoonlijke herinneringen aan opmerkelijke gebeurtenissen in het verleden, bijzondere gebouwen en verdwenen historische panden of straatbeelden.

Aan een derde serie wordt hard gewerkt.

Historische Verkenningen is een radioprogramma over (regionale) archeologie en geschiedenis van Daan de Vries jr. en Jan Camfferman van Radio Beverwijk en historisch archeoloog Jean Roefstra van de Stichting Historische Archeologie (S.H.A.).

Radio Beverwijk is te ontvangen op Kabel, 104.5 FM. On-line, zie: www.radiobeverwijk.nl en/of www.s-h-a.nl (op deze site zijn de afleveringen ook te volgen)

september
=
stellingmaand
oktober
=
maand van
de geschiedenis

Tentoonstelling Wijkermeerpolder: Wie heeft foto's?

Het Historisch Genootschap Assendelft is van plan om samen met het HGMK in het voorjaar van 2014 een tentoonstelling over de WIJKERMEERPOLDER te realiseren. Deze tentoonstelling met foto's, schilderijen, landbouwwerktuigen, -voertuigen en een overzicht van de agrarische producten zal worden gehouden in een loods van de Fa. Van der Stelt aan de Kagerweg in de Wijkermeerpolder.

Heeft u interessante foto's en of andere materialen in bezit heeft en wilt u deze voor deze tentoonstelling tijdelijk afstaan, meldt U zich dan bij Toon Vessies, a.vessies1@chello.nl tel. 075-6873259 of bij onze secretaris dhr. Jacob Brakenhoff, jabrak@ziggo.nl tel. 0251-226291

Indiëveteranen vertellen.

Dienstplichtige militairen uit Hem en Venhuizen in Nederlands-Indië van 1945 tot 1950.

Vorige week verscheen een boek over dienstplichtige Indiëveteranen uit Hem en Venhuizen. Over twintig veteranen, toen twintigers, nu tachtigers, is een verhaal geschreven door henzelf of aangeleverd door een familielid of vriend. Het is een palet, een caleidoscoop van ervaringen geworden, het lezen meer dan waard.

De verre lange reis, het andere klimaat, het eten, de gewoontes, de mensen, de bergen, de natuur, de cultuur, het was allemaal nieuw en indrukwekkend: een totaal vreemde wereld voor de jongens die niet verder waren geweest dan hun eigen dorp en nu in een oorlog terecht kwamen. U leest er alles over in het boek.

Ook voor wie de mannen niet gekend heeft wordt een aangrijpend beeld gegeven van wat hun uitzending betekende, voor henzelf en voor de gemeenschap waaruit zij -soms voorgoed- werden weggerukt. En voor wie vergelijkbare omstandigheden heeft meegemaakt zal misschien, net zoals voor velen in Hem en Venhuizen, voor het eerst het deksel van een doofpot gaan.

Met het verschijnen van dit boek is nog lang niet alles gezegd. De mannen hebben niet het achterste van hun tong laten zien. Het verhaal is dus nog niet af. Er zijn nog open einden en er is veel onduidelijk gebleven, maar boeiend is het wel. Iemand die er zin in heeft kan het verhaal dat Jos J. Appelman in dit boek optekende misschien nog eens vervolgen.

U kunt het in bezit krijgen door € 14,95 per exemplaar over te maken op rekening 308094468 t.n.v. J.J. Appelman, Beverwijk. Als u het thuisgestuurd wilt hebben, maakt u € 17,50 over. Vergeet niet uw adres te vermelden bij de betaling.

De oplage is beperkt en het boek zal niet worden herdrukt, dus reageer snel, want op is op.

U kunt het boek ook afhalen op onderstaand adres (s.v.p. eerst even bellen):

Jos.J. Appelman
Hendrik Burgerstraat 32,
1942EL Beverwijk, tel. 0251 224700
e-mail josjappelman@planet.nl

Open dag in de PWN waterfabriek Heemskerk

Op zaterdag 28 september heet PWN u tussen 10:00 uur en 16:00 uur van harte welkom in zijn waterfabriek in Heemskerk en het naastgelegen materialenmagazijn. Tijdens deze open dag van de PWN waterfabriek aan de Waterweg nr. 1 in Heemskerk ontdekt u hoe drinkwater wordt gemaakt en welke weg het aflegt voordat het bij u uit de kraan komt. Na afloop kijkt u met andere ogen naar iets wat nu nog de normaalste zaak van de wereld lijkt: elke dag zuiver kraanwater.

Het is een unieke gelegenheid om een kijkje te nemen in de fascinerende wereld van drinkwaterzuivering en dingen te zien die normaal onder de grond verborgen liggen. Medewerkers van PWN kunnen u hier alles over vertellen. Ook kunt u alvast een 3D-kijkje nemen in onze waterfabriek in aanbouw in Andijk. De laatste rondleiding start om 15:30 uur. Deze is geschikt voor kinderen vanaf 10 jaar. De jongsten kunnen leuke waterspelletjes doen. De toegang is gratis

Oude tijden in Kennemerland

Een van de landerijen van de Diaconie werd Stronkkrogt genoemd. Daarop werden stroken grond beschikbaar gesteld aan de burgers die ze tegen de lage prijs van f 4,- konden huren. Na nauwkeurige opmeting door de diakenbroeders G.Meyer en K. Tegel kwamen de volgende personen in aanmerking om zo'n strook te mogen gebruiken: A van Riesen, W.de Ruiter, J.Retel, Stef Amse en H. Zweekhorst. Uiteraard moesten zij zich aan de regels houden om er vooral aardappelen te verbouwen om in de wintermaanden mee in hun behoefte te kunnen voorzien. Tussen de singels mochten ze aardbezien planten en het onkruid moesten ze weren. We spreken hier van 1869, toen de beide diakenen deze akkers opnieuw in kaart brachten. Zo konden er nog enkele personen daarvan gebruik maken, die zich konden melden na de kerkdienst in de kerkeraadkamer.

De Grote Kerk, waar op 22 september de laatste dienst van de Protestantse Gemeente gehouden zal worden. Op het kerhof ligt dokter Halder begraven.

Ene Arie—laat ik hem zo noemen—liep toch tegen de lamp tijdens zo'n controlebeurt door de twee diakenen. Hij had het perceel met erwten beplant en moest toezien hoe hem zijn gewas werd ontnomen en naar de Diaconie-armen ging. Een tegenvaller! Een maatregel die ook genomen werd bij verzuim van betaling, zelfs als men al langdurig gebruik maakte van de gronden.

In Heemskerk werden veel landerijen aan Katholieken verhuurd omdat de gemeente overwegend veel Katholieke bewoners telde, maar ook woonden er in mindere mate wel Protestanten. Simon Schuit, een bekende Heemskerker, was in 1872 overleden en zijn weduwe schreef een brief aan de Diaconie of haar zonen het opnieuw mochten huren. Vanuit Protestantse kringen bestond enorm veel belangstelling voor deze landerijen, aldus C. Amse. Maar hoewel zij Katholiek waren oordeelde diaken Stoutenbeek toch het voorrecht

aan de jongens te moeten schenken om het land, in de nabijheid van het station van Uitgeest, opnieuw voor 5 jaar te mogen huren. Er zou een dam en hek door de diaconie worden geplaatst en de huurders dienden het ieder jaar te greppelen en te bemesten volgens de oude voorwaarden. Een van de bekendste Diakenen, C.Tabak, had een fijne neus als er iets te koop plaatsvond, en het speet hem dat hij, na meer dan 30 jaar hierbij betrokken te zijn geweest, volgens de regels moest aftreden.

Minder geschikte gronden werden geschikt gemaakt door afzanding, om het teelbaar te maken, zoals de tuinen van Adrichem, waarbij de tuinder dan een bijdrage van de diaconiekas kon krijgen voor het afspitten van een door de diakenen bepaalde maat.

De namen van enkele van die percelen, altijd door tuinders bewerkt, leven nog voort in diverse delen die door de woning-

bouw werden ingelijfd. Te denken valt aan Zevenhoeven, Breedslag, Hollegeers en andere namen met betekenis zoals Nonnenbreen, Grote en Kleine Pastoorswei, Snoekenland, Kampenolie, Papenwei, Luttikakkers (gelegen in de Wijkerbroek) en Willem Mies; dit was gelegen aan de Alkmaarseweg bij, het tol van Heemskerk.

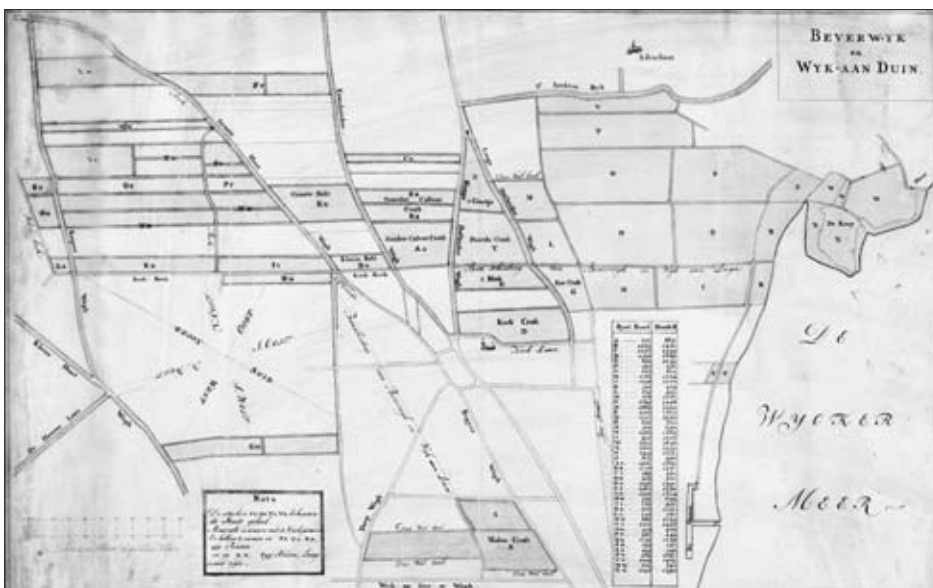
Wandelend in het duin kan men nog het pad Diakenland tegenkomen. Dit was een gekozen naam, en daar lagen de tuinderijen, ver vanuit de bebouwde kom. Een groot perceel van bijna 6 ha. geschikt voor teeltland in 4 percelen verdeeld, en het overige in gebruik als weiland.

Vanaf 1882 mocht op de Kampenolie ook gehooid en geweid worden, evenals op de Grote en kleine Pastoor.

De Diaconie zou op de Pieter Oomscroft een nieuwe regenbak maken daar de bestaande niet meer voldeed. Dit gebeurde mede door inzet van de diaconiearts Halder, die waakte over de gezondheid van de tuinders. Vooral de regenputten waren een noodzaak voor de bewoners en deze werden dan opnieuw aangelegd op kosten van de Diaconie door ze op te metselen of met betonringen geschikt voor 200 liter water te maken.

Voor de kleine tuinder Siem, die er een koetje op na hield, was het sneu toen het beestje dood ging dat zijn gezin van melk voorzag. Hij hoopte dat de Diaconie hem zou kunnen helpen maar moest zich maar bij andere instanties gaan vervoegen, "want de diaconie is geen bank". Maar toen de weduwe v.d. Wel hulp vroeg om haar aardappelenland te kunnen bemesten en daarbij f10 tekort kwam ging dit als buitengewone gift in de boeken. Zo was men dan ook wel weer.

P.J.Kelder 2012

Indrukwekkende mogelijkheden van Historisch kadaster

Zo'n dertig bezoekers waren aanwezig bij de lezing die Jan van der Linden hield over zijn Historisch Kadaster, op donderdag 12 september in de Groenelaan.

Voor de pauze gaf Jan een korte uiteenzetting over de belangrijkste bronnen bij zijn onderzoek, zoals de vroegste kadasterkaarten en de oudere bekende en minder bekende plattegronden van Beverwijk, maar ook de notariële archieven en verpondingsregisters, doop- en trouwboeken en alle andere stukken waarin gegevens over de bewoning en huisvesting zijn te vinden.

Al deze gegevens heeft hij voor zover nodig getranscribeerd en ingevoerd in databasevelden, die in zijn systeem gekoppeld zijn aan de getekende locaties op de plattegrond.

Zo kan, door op een willekeurige plek op de kaart te klikken met de muis, allerlei achtergrondinformatie over die plek naar voren worden gehaald: wie er gewoond

hebben, welk beroep er werd uitgevoerd, welke uithangborden er aan de gevel hingen, wanneer en voor welk bedrag het verkocht werd en nog veel meer. Er kunnen foto's en prenten en zelfs genealogische gegevens aan gekoppeld worden en er is rechtstreeks toegang tot de originele brondocumenten.

Voor enig onderzoek naar de geschiedenis van een bepaalde locatie heeft hij zo alle informatie onder handbereik gebracht, waarvoor anders diverse archiefbezoeken en complexe puzzeltochten ondernomen zouden moeten worden.

Monnikenwerk, dat is het zeker. En het is ook nog lang niet "klaar", maar wat Van der Linden ons aan voorbeelden kon tonen gaf een indrukwekkend beeld van de mogelijkheden die met deze geavanceerde computergebaseerde techniek ontstaan.

Sinds enige tijd is Van der Linden ook actief bij de Historische Kring Heemskerk, waar

hij onder de vrijwilligers enkele enthousiaste geestverwanten heeft gevonden. Daarmee wordt nu ook voor Heemskerk aan een dergelijke systematische vastlegging van historische gegevens gewerkt.

Al met al was het een geslaagde opening van het historische seizoen voor het HGMK, dat in het najaar nog een flink aantal lezingen en excursies op het programma heeft staan.

Activiteiten bij het Noord-Hollands Archief

Het Noord-Hollands Archief in Haarlem is regelmatig gastheer of organisator van evenementen en tentoonstellingen. Hieronder vindt u een overzicht van activiteiten bij het Noord-Hollands Archief in de komende tijd:

- vrijdag 20 september: Stadswandeling slavernij
- vrijdag 20 september: Literaire avond rond Louis Couperus
- zaterdag 21 september: Genealogisch Spreekuur
- zaterdag 21 september: Stadswandeling slavernij
- maandag 23 september: Historisch Café
- dinsdag 1 oktober: Genealogisch Spreekuur
- dinsdag 1 oktober: Feestavond 'Stuk van het Jaar'
- vrijdag 4 oktober: Opening Tentoonstelling 'Diep in het bos'
- dinsdag 8 oktober t/m zondag 4 november: Tentoonstelling 'Diep in het bos'
- zaterdag 19 oktober: Genealogische dag
- zaterdag 2 en zondag 3 november: Kunstlijn
- dinsdag 5 november: Genealogisch Spreekuur
- zondag 3 november: Teken- en fotoworkshop 'Diep in het bos'
- zondag 10 november: Bierwandeling
- zaterdag 16 november: Genealogisch Spreekuur
- maandag 2 december: Historisch Café
- dinsdag 3 december: Genealogisch Spreekuur
- maandag 16 december: Symposium 'Heerlijkheden in Holland'
- zaterdag 21 december: Genealogisch Spreekuur

Aanvangstijden, kosten en meer informatie kunt u vinden op de website van het Noord-Hollands Archief: www.noord-hollandsarchief.nl

Een kijkje in de schatkamers van het Meertens Instituut!

Op 4 oktober opent het Meertens Instituut de deuren. Iedereen is welkom om het onderzoek en de collecties van dichtbij te bekijken. Een middag met lezingen, tentoonstellingen en rondleidingen door het instituut.

De open dag vindt plaats in het kader van het Weekend van de Wetenschap met als thema 'Schatkamers' en de Maand van de Geschiedenis met als thema 'Vorst & Volk'.

Een greep uit het programma:

- Lezingen van onderzoekers van het Meertens Instituut:
- De Volksverhalenbank wordt vernieuwd en deze wordt tijdens de middag feestelijk gelanceerd
- Een taallab
- Tentoonstellingen rond het thema 'Vorst en Volk'
- Een rondleiding door het instituut met speciale aandacht voor de collecties en (audio)digitalisering. Het Meertens Instituut beschikt over duizenden uren aan geluidsmateriaal.

Plaats: Meertens Instituut,
Joan Muyskenweg 25
1096 CJ Amsterdam.

Tijd: vanaf 13:00 uur

Entree is gratis. Specifieke tijden en details worden bekend gemaakt op de website van het Meertens Instituut. Aanmelden is wenselijk, via communicatie@meertens.knaw.nl.

Ook een bezoek aan de website is zeer de moeite waard. U vindt er allerhande studies, documentatie en databanken over de nederlandse taal en cultuur, zoals de nederlandse familienamenbank, de voornamenbank, de liederenbank, de volksverhalenbank, de Morfologische Atlas van de Nederlandse Dialecten, een sprekende kaart en nog veel meer dat voor de historisch geïnteresseerde van belang kan zijn. Zie www.meertens.knaw.nl

Monumentendagen Beverwijk in teken van 'macht en pracht'

Open
MONUMENTENDAG

Afgelopen zaterdag 14 en zondag 15 september vonden voor de 27ste keer de jaarlijkse Open Monumentendagen plaats. Voor de twintigste keer publiceerden de regionale deelnemers gezamenlijk een brochure. Het Bolwerk, het voormalig Duits commandocentrum in Wijk aan Zee, deed voor het eerst mee aan de OMD en kreeg dan ook volop belangstelling. Helaas waren er met name in Beverwijk ook monumenten die het om uiteenlopende redenen dit jaar lieten afweten.

De Grote Kerk en de Vrededorstkerk kregen onvoldoende vrijwilligers op de been om de kerkdeuren te kunnen openen. Ook speelde een rol dat de Grote Kerk op het Kerkplein dezer dagen wordt 'onttrokken aan de eredienst' en geen kerkelijke functie meer zal hebben. De diensten van de Protestantse Kerk Nederland Beverwijk vinden voortaan alleen plaats in de Vrededorstkerk. Huize Akerendam heeft een drukbezet jaar achter de rug en zag geen mogelijkheid om het park open te stellen. De Wijcker Swaen (Evangelisch-Lutherse kerk) in de Koningstraat heeft geen lokale beheerscommissie meer en bleef dus dicht. De Doopsgezinde Gemeente aan het Meerplein en Fort Aagteindijk hebben eveneens een vrijwilligersprobleem en moesten helaas ook besluiten dit jaar dicht te blijven.

Gelukkig waren dit jaar alle deelnemende monumenten gratis toegankelijk. Het thema van dit jaar, 'macht en pracht', was goed van toepassing op de bunker Het Bolwerk. Het Bolwerk is een gerenoveerd voormalig Duits commandocentrum aan de kust van Wijk aan Zee. Het is nu in gebruik als activiteiten- en vergadercentrum met horecavoorzieningen. Richard van Beek en Bienenke Potze ontvingen de bezoekers gedurende het OMD-weekend op beide dagen en gaven de bezoekers (onder wie veel jongeren en veel gezinnen!) volop informatie over de historische achtergronden van Het Bolwerk aan de Reijndersweg 201, de weg van Wijk aan Zee naar de Noordpier in Velsen-Noord. Speciaal voor de OMD-dagen maakten zij een flyer met informatie over de bunker. Zaterdag waren de Sint Odulphuskerk in Wijk aan Zee, de Agathakerk, de Goede Raadkerk (ook op zondag), Museum Ken-

nemerland (ook op zondag) en de Vondeloge van de Odd Fellows te bezoeken. Huize Scheijbeeck en Het Tuinhuisje van Betje Wolff en Aagje Deken, met als gastvrouw schrijfster Meta Bison, waren op zondag open. Ondanks het kleine aantal deelnemers en de niet altijd even mooie weersomstandigheden, was de opkomst bij alle monumenten groot.

Het Comité OMD Beverwijk wil graag activiteiten ondernemen met en voor de schooljeugd. Het landelijk comité heeft hiervoor de Klassendag in het leven geroepen, met speciaal en gericht materiaal voor het door een klas te bezoeken monument. Het Beverwijkse comité zoekt personen die contact willen leggen met basisscholen (groepen 7 en 8) om te peilen of ze volgend jaar mee willen doen aan de Klassendag, op de vrijdag voorafgaand aan het OMD-weekend. De deelnemende monumenten zal worden verzocht om die dag een klas te ontvangen. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met het secretariaat: tel. 0251-212167 of e-mail wim@spruitpr.nl.

De Nederlandse Open Monumentendagen zijn onderdeel van de *European Heritage Days* (Europese Monumentendagen) die in 50 Europese landen in september en oktober worden georganiseerd.

colofon

De Nieuwsbrief is een uitgave van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland en Museum Kennemerland te Beverwijk en verschijnt 3 x per jaar. Daarnaast verschijnt 1 x per jaar het Ledenbulletin voor de leden van het Genootschap.

Redactie: Arie van Dongen, Cor Castricum, Jean Roefstra, Wim Spruit. Redactieadres: Vondellaan 62, 1942 LK Beverwijk; email: avdongen@ziggo.nl

Secretariaatsadres Historisch Genootschap Midden-Kennemerland: J.J.M. Brakenhoff, Anemonenlaan 11, 1943 BC Beverwijk, telefoon 0251 - 226291 email: jabrak@ziggo.nl Nieuwe leden van het Genootschap kunnen zich opgeven bij de ledensecretaris: Mw. P.M. Pennycook-Hilbers, Acacialaan 65, 1943 GR te Beverwijk, tel. 0251-220150 email: gkpennycook@hotmail.com De contributie bedraagt minimaal € 13,- per jaar (meer mag!) + voor leden buiten de IJmond € 4,- bijdrage in de portokosten. Nieuwe leden kunnen zich ook opgeven door dit bedrag over te maken op postgirorekening nr. 22.4943 t.n.v. Historisch Genootschap Midden-Kennemerland te Beverwijk, met de vermelding: "nieuw lid". U ontvangt dan p.o. het ledenbulletin + de reeds verschenen Nieuwsbrieven van dat jaar + een welkomstpremie.

Bezoek ook eens de websites:

www.hgmk.nl
www.museumkennemerland.nl
www.museumbeverwijk.nl
www.s-h-a.nl
www.archeo-beverwijk-heemskerk.nl
www.middenkennemerland.nl
www.noord-hollandsarchief.nl/

Historisch **MKG** Midden-Genootschap Kennemerland

Bestuursleden:

J.G. Frerichs	Voorzitter
J.J.M. Brakenhoff	Secretaris
J.W. de Boer	Penningmeester
H. Rengers	

Erelid:	ir. J. Camfferman
Lid van Verdienste:	IJ. Luttik

Museum Kennemerland

Van oktober t/m maart gelden de winteropeningstijden:
zaterdag en zondag van 14 - 17 uur.
Op feestdagen is het museum gesloten.

Westerhoutplein 1, 1943AA Beverwijk
telefoon: 0251 214 507
e-mail: mk@museumkennemerland.nl

MUSEUM KENNEMERLAND

Toegangsprijs: : € 4,-;
Vrienden van het museum, geregistreerde leden van de Vereniging Rembrandt en leden van HGK gratis; 65 plus: € 2,-
kinderen t/m 12 jaar gratis.